

# Ամսացումի Էֆեաք

## Մ Ի Ի Ն Ա Տ Ի Ի

### ՈՒՄՈՒՐԸ ԲՕԼԻԹԻԳԸՅՅԷ ՎԷ ՄԻՎԱՏՏԸ ՍԱՅԻ Է

ՊԻՐԻՆՃԻ ՍԷՆԷ

1866 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 20 ԲԷՆՉԵՄՊԻՆ

ՆԻՒՄԵՐՈ 179

Մանգուսի Էֆեաք հաֆթատու 6 եանի սենետե 300  
սիւնի վերիւր, սենետե գըմէթի, բոթա փարսաք տաթի  
իշխնտե օլարագ, 200 դէ՝ օլուր, ալթըր ալթըր 100 դէ՝ օլա-  
րագ, վե նիւսիւսի տաթի 50 ար փարսաք տաթըմագ տըր :

Իլանաթըն պէհեր սաթըրը իշին, պի-  
րինճի տեֆատա 5, Էրինճի տեֆատա 2,  
վե իւլիւնճիւ վե սաթիւր տեֆատա 1  
էր զուրուշ ալթըմագ տըր :

Մէքթուր վե սաթիւր, Պէյ-օղլունտա տօղրու-եռ տա-  
467 նիւմէրօլու խանետե ԼԷՎԱՆՅԻ ՀԵՐԱԼՏ Թադիւ-  
նէսինտե, Կարապետ 8. Փանսսեանէ կեօնաթըրիւնէ տըր :

ՄԱՆՁՈՒՄԷՅԷ ՄԱՍՍՈՒՍ ԹԷԼԵԿՐԱՖ

Փարիս, 26 հոկտ. ախշամըն ուսաթ  
5 վե 35 տագըգաթընտա :

Էսանը ումուսիւնէ :

Փարիս, ալթըր 30, գաբանտը 30-50

Լօնտա, ալթըր 29-1, գաբանտը 29-3

Բէսմի դագէթալար, Ֆրանսանըն խթիգ-  
րագ խտէճէյի մէսէլէսինի եալանա չըգար-  
մագտա տըրլար, Մէմլէքէթէյին 55 միլիօն  
ֆրանգ խթիգրագ խտէճէյի թէվաթուր պուլ-  
մագտա տըր :

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՏՈՒՆԻԼԹԵՆ

« Չարչեմպիհ կիւնիւ Պապը-Ալեյե  
կէլէն պիր թէլէկրաֆա նեզարէն, Ար-  
նաւուտընգտա Բէչէրին շէհրինտե, Իս-  
լամլար իլէ Խրիսթիանալար պէնինտե շէ-  
տիտ սուրէթտե պիր միւնազաա զու հուր  
իթմիշ օլուր, վե պիր գաշ Խրիսթիան  
խանէսի գապթ իտիլիշ վե աթէշէ վե-  
րիլիշ օլուրուղունտան, քէյիթիլէթին  
թէֆթիլէյի սահիպ ճիւնհալարըն տէր.  
տէսթի պա թէլէկրաֆ անիտե էմր օ-  
լունմուշ տուր : »

ԼԷՆՆԻ ՀԵՐԱՄ :

— Բրէնա Շարը հազըթթիլի բագար  
իրթէսի կիւնիւ Բուլ րաթրիթխանէսի  
Թարաֆընտան իթինճի տեֆա օլուրագ  
կիտէն վեքիլէրի, վե պիր թագըմ Ուլաճ  
Պուղոմանլըլարը վե միլէլ սաթիլէտէն  
պուլունտան գէվաթը գապուլ իլլէտիթտէն  
սօնրա, Մահմուտիլէ նամ գըրհը վարօ-  
րու հիւմանտան կիթմիշ, վե գաբու-  
տանը տէրեա հազըթթիլի Թարաֆընտան  
գապուլ օլունմուշ, վե իճրայէ կէլէն պիր  
աթէշ թալիմիտե հազըր պուլունմուշ,  
վե սեֆինէյի մեզպուրէյի թէլը իլլէտի-  
կինտե, պաշգա պիր հարպ կէմիսինտէն  
Թօրլար աթըրլարագ սէլամլանմըշ տըր :

Միւշարիլէյի հազըթթիլի օրատան  
գալըգա տօղրու Տօլմա-պաղչէ սէրայը :

Հիւմանտուր բիշկեահընա կիթմիշ, վե  
գալըր տուրտուրարագ, վե սէրայը  
հիւմայունա խասթէթէն տաւա կէօնտե-  
րէրէք, բաղար կիւնքի եաղմուրու հա-  
վատա քէնտի թապուրլարըն զումանտա  
պուլունտու գտան սօնրա, շէհատե իղ-  
գէտաին էֆէնտի հազըթթիլիլին սըհ-  
հէթի ճիհան գըլմէթիլիլին նե հալտե  
պուլունտուղուն սիւալ իթտիլիլիշ, վե  
պատէհու գարաեա չըգորդտա արապա-  
եա սիւալ օլարագ պաղը սիւֆէրա իլէ  
կիտիպ միւլագաթ իլլէմիշ տիր. վե օն-  
տան տաթի ճէվաթի շէրիֆէյի վե նեվա-  
տիրխանէյի կէզիպ թէմաշա իլլէմիշ տիր :

Ախշամ օլուր բրէնա հազըթթիլի քէն-  
տի իգամէթիկեահալարըն տէօնաթէլ-  
րինտե, Թարաֆը շէվքէթսիմաթը հազ-  
րէթի Փատիշահիտէն իհտա վե իրալ  
պուլըրուլան պէշ րէս արապիսթան աթ-  
լարըն կէօրմիւշէր. վե պիր սաւաթ սօն-  
րա տաթի, քէզալթ Թարաֆը էրէֆի  
հազըթթիլի ճիհանտարիտէն ճէմիլ բաշա  
հազըթթիլի կիտէրէք, բրէնա միւշարի-  
լէյի միգաճը նազիթեանէլէրինի սիւալ  
պուլունմուշալ տըր :

Միւշարիլէյի հազըթթիլի սալը կիւ-  
նիւ Աալի բաշա հազըթթիլիլին կիտէրէք,  
ուզուն պօլու միւլագաթ վե միւլթալէ-  
մէ իլլէմիշէր տիր :

Մէմլէքէթէյի խարիճիլէ վեքիլ օլան  
բրէնա Սթիլպէյ ճէնապիլի, պիր գաշ  
կիւն տահա Տէր-սէտտէթտե գալաճագ-  
լար տըր :

— Կիրիտի Մուսթաֆա բաշա հազ-  
րէթիլի մախուղմէրինտէն Հիլմի պէյ  
էֆէնտի պուլ շարչեմպիհ կիւնիւ Պուլթա-  
նիլէ նամ վարօր իլէ Հանեսաան ալտէթ  
իթտիլէրինտէն, սէրայը Հիւմանտուրան  
պիր գաբըգ գարը կէօնտէրիլիլի, վե մա  
պէնի հիւմանտուր նագլ օլունմուշ  
տուր :

ԼԷՆՆԻ ՀԵՐԱՄ

Պօղագիլի էհալիսինի, խայլի վա-  
գըթտան պէրու տաթիլի հալի հըֆը ու-  
վիգայէսինի տիգգաթ ու իգաւա իտէրէք  
մէմուլիլէթի գալպիլէսինի գազանմըշ  
օլան եիւզ պաշը Էօմէր աղա, մուսիլիլէրէն  
Լէֆթէրի տէրտէսթ իթմէսի նիլէթիլի  
Խզմիտե կէօնտէրիլիլի օլուր, վե միւմա-  
լիլէյի իտէ, պու կիւնլէրտե պիրլըրտե  
10 նեֆէր գապթ իլլէ տարագ, շէյլէ պիր  
շէհրին Էթրաֆըն տօլաշմաեա չըգ-  
մըշ, վե պիր սաւաթը մէսաֆէ երազլան-  
տըգտա, էվլէլ էմիլտե հալ ու հէյնէ-  
թի պօղուգ պիր տաւա րաւա կէլիլիշ  
վե մէրգուրու թէվգըթ իլէ իւզէրինի ա-  
րաթ տըրմըշ, վե մէմլէքէթտե նե վար վե  
նե եօգտուրու անլամագ իւզըն Լէֆթէր  
Թարաֆընտան պիր տօլթունա կէօնտե-  
րիլմէ պիր մէքթուր պուլունտուղունու  
կէօրմիւշ, վե մէրգուրու Լէֆթէր հազ-  
գընտա մալիլմաթ ալմագ իսթէմիշ, վե  
մէրգուր տաթի մէզքիւր հայտուտուն  
քէնտի արգաւաշարընտան պիր գաշա-  
լըլա տաղտա պուլունտուղունու խա-  
պէր վէրմիշ տիր :

Ղարալիլի շուրաթընտա տըր քի, պու-  
թէթիլի վե իսթինլալըն տրապընտան  
հէման օն տագըգա կէչէր կէչմէգ, Լէֆ-  
թէր օթուգ նեֆէր արգաւաշըլա օրա-  
եա եթիլիլէրէք գապթիլիլէրին իւզէրին-  
հիւճուլ իթմիշ, վե պիր գանլը միւտա-  
րէպէ պաշամըշ տըր : Հայտուտընտան  
պէշ ալթըր քիլի Էօլիւպ, գապթ իլլէրտէն  
տէօրթ նեֆէրի եարալանմըշ, վե միւմա-  
լիլէյի Էօմէր աղա տաթի կէօրմիւշ պիր  
գուրշուն խապէթ իթտիլիլինտէն տիր շէպ  
վեֆաթ իթմիշ, վե ճիւմլէնին էսէֆիւա-  
զիմինի մուճիպ օլունմուշ տուր : Լէֆթէր  
Թէրարէն գալան արգաւաշարըլա տաղ-  
լարա շէքիլիլի տիր :



Պու վուգուգութ թափախաթա միւհ-  
թաճ իսէտէ, պիզ զանն իտէրիզ քի մէր-  
գոււմ ճասուս թուլութուղուղուտա, եւ  
լէֆթէր վէ բատաշարը եագընտա պիր  
մահէլտէ մէրգուգուտ արգասընտան տուր-  
սին իլէ պէքլէմէքտէ իմիշէր, վէ եախօտ  
միւրգուգութէն էօմէր սղանըն էօյլէ օն  
քիշի իլէ օլալարա չըգաճաղընը խապէր  
ալմըշ օլաուղուղուտան, խասսէթէն իզլէ-  
րինտէ կէզմէքտէ իմիշ:

Գուրիտէ եագըլտըղընա կէօրէ, շու-  
միւտարէպէտէ հայտուտար ալթմըշ քի-  
շի օլուպ, իլէրինտէն աէօրթ քիշի էօլ-  
միւշ վէ ալթը քիշի եարալանմըշ խստէ,  
սլու թալարաթտան տախի, էօմէր աղատան  
սրաշգա պիր չափուշ էօլմիւշ, վէ պիրտէ  
գապթիլէ եարալանմըշ տըր:

— Սու լթանիլէ նամ վարօր իլէ Գան-  
տիատան Օսմանլը եարալըլարը վէ պիր  
գաւ նէֆէր տախի քէգալը եարալը օլ-  
տուգլարը հալտէ Բուճ էսիրլէրի կէթի-  
ըլմիշ տիր, Մէրգուգուտ էսիրլէրին իլին-  
տէն իլէ նէֆէրի Եուճան գապիթ անընտան  
օլուպ, վէ մէրգուգուտան պիրիսի տա-  
լի իսթ անպօլուճ միւթէպէր Ֆաթիլեա-  
ընտան պիրիսիին թէալ լիւգաթընտան  
իմիշ:

Էսիրլէրտէն իւշիւնճիւսիւ Աթինա դա-  
գէթաճըլարընտան պիրիսի օլաուղու հալ-  
տէ, մէյտանը միւտարէպէլէրտէ վուգուա  
Հէլէն հալլէրի գալէմէ ալարագ թարիսի-  
նի թաալլմ իթմէք իւզլէ օրաեա կիթ-  
միշ իմիշ:

— Մէսմուլիմիզէ կէօրէ, Չէյթին չօր-  
պաճըլարընտան օլան մահպէտէքի քէյթ-  
սիզին տիշարը չըգաճալընա միւսաաաա  
պուլլու լիւնշ տուր:

— Բագար իրթէսի չըգարընա Մա-  
սիստէ կէօրիլէն պիր Պաշտօնական ծա-  
նուցում, կիւեա ագլէ վէ նիզամա մու-  
վաֆթը պիր շէյ տիր կիպի, Մասիսին  
սէվինճիին պայիս օլաուղու միսիլու,  
պիր թաղըմ Մասիս գաֆալըլարըն տախի  
մէսէլլիթ վէ թէքէպպիւրինի պատի  
օլաուղուճու իլէթմիշ օլաուղուճու գտան,  
եարընքի Մանգուճէմիլլէ օլ սէվինճի է-  
սէֆէ, վէ օլ թէքէպպիւրի տախի խէ-  
ճալթէ թէպպիլ իթմէյէ գարար վէր-  
միշիզ տիր:

Կ Ի Ր Ի Տ

«Պին ալթը եիւզ ալթմըշ տօգուգ սէ-  
նէօրնտէ Տէվլէթ իալլէնին Կիլիսի Ֆէթհ  
իթտիկինտէն պէրու, Օսմանլըլար իլէ  
Բուճար պէյնիտէ հիւսնի իմթիգաճ հա-  
սըլ օլամամըշ տըր, վէ Բուճար պիթէտ-  
րիճ ճէգիլէյի մէգպուրէնին իւշ րու-  
պուճտան զիւստէսի էմլաքինէ մալը օ-  
լուպ, հէր նէվի հիւրասէթ ու զիւրաթ-  
աա Օսմանլըլարա Ֆայիզ օլմուշար տըր:  
Օսմանլըլար քէնտի միւթատարընտան օ-

լան աաէմի պասիլէթլէրինտէն նաշի,  
եօլար վէ գալէլէր եարմատըլարընտան,  
Բուճար ճէգիլէնին քեաֆֆէյի տար վէ  
տաղի մահէլլէրինի տէլտէսթ իթմիշէր,  
վէ պինաէն ալէյհ չօգ տէֆա իլթիլալար  
չըգարմըշար, վէ տաղիսթան օլան մա-  
հէլլէրին պագըլարընտա, վէ խուսուսիլլէ  
Սֆաքեաաա իսլամտան պիր աաաաա տախի  
պուլուճմատըղընտան, Բուճար քէմալի  
սէրպէսթիլէթ իւզլէ պուլուճմագտա  
իտիլէր:

«Ճէգիլէյի մէգպուրէտէ քեաֆֆէթէն  
280 պին ճան պուլուճմագտա օլուպ, վէ  
Բուճար իլէ իսլամարըն տաեքճա նիս-  
պէթի իսէ, պիր իլէ աէօրթ արասընտա  
օլան նիսպէթ կիպի տիր:

«Բուճարըն իլթիլալարընա պաշ լըճա  
սէպէպիլէթ վիլէն խուսուս Եուճանլը-  
լար իլէ պիրլէյէք աղու վէ նիլէթին-  
տէն իպարէթ պուլուճմագտա խստէ,  
մէմուրին թարաֆընտան կէրէք վէրիլէ  
վէ կէրէք սայիր ճիհէթլէ գուհուրինի  
խտաա իթտիլէրի ուլղուճուճ հարէ-  
քէթլէր, պաեաղըճա գուրու պէհանէ-  
լէրաէն իպարէթ տիր:

«Օսմանլըլար իսէ պիլլիլէր քի, մէգ-  
քիւր ճէգիլէտէ, քէք րահաթ պիր էօ-  
միւր կէլիլմէքտէ օլմատըգտան պաշգա,  
մէմալըքի մահրուսէնին սայիր մահէլլէ-  
րինտէն զիւստէ խիսթիւսանլարա րիս-  
եթ իթմէքտէ տիրլէր, Ֆագաթ պու-  
տէֆաթի իլթիլալ, պուճտան էվլէլէրի-  
լէրէ նիսպէթլէ պիրազ Ֆարգլը տըր:  
Կիրիտ Բուճարը իլէ Մօրա Բուճարը  
պէյնիտէ էվլէլտէն պէրու պիր ալեա-  
գալի տէրուճ մէվճուտ պուլուճմագտա  
տան, Մօրալըլար քէնտի սէրպէսթիլէթ-  
լէրինի էլէ կէթիլմէք նիլէթիլէ մուհա-  
րէպէյէ չըգարըլարընտա, Կիրիտլէր  
մէրգուգուտէ չօգ իմատաղար իթմիշ ի-  
տիրլէր, հալ պու քի Բուճիլինին ճիւսլէրի  
նամալլում Բուճարը, պու իլթիլալա  
քէքաղ գարըլմագտա տըրլար:

«Կիրիտ իլթիլալարընա տայիմա սէ-  
պէպիլէթ վիլմէքտէ օլան հալ, Կիրիտ-  
լիլէրին Եուճան իլէ պիրլէյէք աղու-  
սինտէ նէլէթ իթմէքտէ օլաուղուճուտան,  
ճէգիլէյի մէգպուրէ Եուճանա իլալէ գը-  
լընմատըգճա պու ուլղուճուճ գուգլարըն  
սօնու կէլմէեթէք տիր:

«Վագաա իշ պու Կիրիտ իլթիլալը  
Շարգ մէսէլլէսինին քիւշաոիլտէ գարար  
վիլէլէք տիր տէյի գօրգմաեղը, լաքին  
պու ճիւմլէ իլէ տախի, պիր նիլէթի  
լէֆթիլէ վէ Ֆասիտէյէ սէպէպիլէթ  
վէրիպ, վէ թէհիլէլէ պիր նէթիլէտէ  
գարար վիլէլէլիտէ իհթիլմալին իարի-  
ճիւստէ տէյի տիր:

«Կէրէք Կիրիտլիլէրին պէյլէ նիլէթ-  
լէրտէ պուլուճմատըլարը իհթիլմալտէն  
տիր, լաքին մուսալիսէրէն էվլոպաաա  
վուգուա կէլէն Ֆէվգէլատէ վուգուաթ-

լարըն, թիւրքիատաքի Սգլափուճ էհալի-  
սի իւզէրինէ քէք չօգ թէէսսիլաթը օլ-  
մուշ տուր, Ավսթրիանըն մաղուպիլէ-  
թիլլէ վէնէտիլին իլթալեաա կէլմէսի  
իւզէրինէ, միլլէթլէք էֆքեաըր զիւստէ-  
սիլլէ իլէրու կիթմէեթ պաշալմըշ տըր:  
Իլթալեա իլէ Մաճարլարըն իլթիլալճա  
հարէքթլէրի միլլէթլէք ուճուլարընըն  
րուհլանմաաընը մուճիպ օլմուշ տուր:  
Կիրիտ իլթիլալը գալէր իւզլէ թէսկին  
օլուճուգտա տախի, հէր նէ գաաա  
մէմուլին զայիի տիր կիպի կէօրիլմէքտէ  
խստէ, կէլէլէք իլք եագտա պիր կիպ-  
լի Ֆէսաաա ալթէլինին թարալմաաընա սէ-  
պէպիլէթ վիլէլէք տիր, վէ պու Ֆէ-  
սաաաա Սըրպ, Գարաաաա վէ Մէմլէքէ-  
թէյինին նիմ սէրպէսթիլէթ մալըք պու-  
լուճան պէյլէքլէրինին պիրլէլէքլէրի,  
վէ մէմալըքի մահրուսէնին պէվալընը  
մուճիպ օլաճագլարը տախի չիւքհէսիզ  
տիր:

«Վագաա պէյլէ պիր հալ, էր եա  
կիճ վուգու պուլաճագ տըր, լաքին օլ  
վագըրթ, «Օսմանլըլարըն եւրինէ քիմ  
կէլիպ վէ քիմ հիւքմ իտէ պիլլէլէք տիր»  
սիւալի մէյտանէ չըգաճագ տըր: պու  
սիւալէ կէրէք հէնուգ չօգլուգ էհէմիլ-  
եթ վէրիլմէմիշ տիր, լաքին էօյլէ պիր  
սիւալ տիր քի, էվլոպաաըն էն պիլլէլէք  
մէնֆաաթլարը մէգքիւր սիւալին հալ-  
լինէ թապի պուլուճմագտա օլուպ, վէ  
պիր գաշ այ գարֆընտա, պէլլիտէ դա-  
րար վէրիլմէսինէ էլլէմիլլէթ տախի հա-  
սըլ օլաճագ տըր:

Պու պալեաաթի պուհալ լէվալմթ  
Հէրալտ պաշգա պիր ինկիլիզ գագէթա-  
սընտան ալարագ տէրճ իթմիշ օլաու-  
ղուտան, վէ պիւտնագարի իլթիլալըն-  
ճա օգընմաաա շաեան պուլուճուտու-  
ղուտան, Էրպապը րօլթիլլէրն նագա-  
րը տիլգաթըն տալթէ նիլլէթիլլէ պիլզ  
տալիս տէրլմինի ճայիլզ կ'օլմիլլէլէլէր:

— . . . խազգիր .  
Խազգիլ 10 հոկտ. 1866

Աղգային գաստիարակութեան վերաբը-  
եալ ամեն կարեւոր ձեռնարկութիւն Չիզ  
սիրելի եւ հեաեապէս Չիք պատուական  
թէրթովը գայն հրատարակելու պատրաստ  
ըլլանիզ գիտնալով, կը փութամ բարեւէր հա-  
սարակութեան հաղորդել հետեւեալ ձեռնար-  
կութիւնը, որուն հաստատութիւնն ոչինչ  
նուազ ազգօգուտ եւ անհրաժեշտ է, մանա-  
ւանդ ազգայնոց արգի վիճակին մէջ, ուր  
բաղմաթիւ ընտանիք առաւել հացի խընդ-  
րով զբաղած են քանթէ իրենց զաւակաց  
գաստիարակութեան հոգւովը:

Գիւղիս ընալիլէնիւրէն Նշանեան Սրբուհի  
մայրապետը ժամանակէ մ'ի վեր խել մ'ան-  
տէրուճ եւ որը աղջկանց թշուառ վիճակը  
գիտնալով, եւ մայրաբար ի գութ շարժելով  
անոնց վրայ, գիւղիս մէջ որբանոց մը հաս-  
տատելու ձեռք զարկած է յիշեալ որբերն







տեղից, պիղծե էօյլէ մարապետիք մի-  
արանութիւնու եաշանամազ, չիւնքի էվ-  
քեարը ումուսիյէնէ վէ միւնէվէրէյէ  
գարշը տըր :

Ներսէս սրբազան պու պապտէ իյի  
պիր իպրէթ վէրմէմիշ տիր. չիւնքի պու-  
տան սօնրա պու տախի պիր մօտա եէրի-  
նէ կէչէրէք, նիչէ վարդապետ վէ եպիս-  
կոպոսլարըն պիրէր մարապետ միարանու-  
թիւնու թէշքիլինէ գալգըշաճաղարը  
իճթիմալի գալիտէն տիր :

Էկէր միլէթիմիգտէ էօքսիւզիսանէլէրին  
լիւզումու վար իտուկի թանըմադտա,  
վէ էկէր էօյլէ խայրաթխանէլէր իչին իմ-  
տատ ու իեանէ իտէճէք գաթլարտա պու-  
լունմադտա իսէ, նէ՞ լազըմ տըր Ֆիլան  
մարապետէ էօյլէ պիր իտարէյի մախսու-  
սէ թէսլիմ իթմէք, վէ հէր կիւն թէհ-  
լիքէ իչինտէ պըրազմազ. չիւնքի մէրգու-  
մէ մարապետ էօլտիւկիւ կիպի երինէ միւ-  
լէթ պազմաեա մէճպուր օլաճազ տըր.  
պիղզաթ միլէթ իտարէլէրի էօյլէ էօք-  
սիւզիսանէլէր քիւշաա իթմէլի, վէ էօյլէ  
սահիպէ Ֆաղիլէթ վէ լիեազաթ մարա-  
պետլէրի քէնտի նէզարէթի թահթընտա  
օլտուղու հալտէ, միւտիրէ եախօա հօճա  
թայեին իյլէմէլի, վէ պէօյլէլիքէ թէ-  
շէպպիւսաթը խայրիյէսինի գալիլ թէ-  
մէլէր իւզէրինտէ իպնա գըլմալը արը :

Ումարըզ քի պիղիմ պու խալիսանէ վէ  
պիւտանազարիյէ (հեռատեսութիւն) մու-  
վաթըզ օլան միւլահազսմըզ աիգգաթը  
թամմէ իլէ օգուկուպ վէ միւթալաա օ-  
լունարազ շիմտիտէն էմրի պասիլէթէ  
րիայլէթ օլունուր :

— . . . խմբագիր

Հոկտ. 14 1886

Անցեալները Աւետարները Մանգուլմէ եւ  
Մասիս լրագրաց դէմ գրած առեն՝ անոնց  
թիւերը նշանակած չըլլալու գաղտնիքին,  
եւ Միսիօնարաց նողկալի վարչութեան ե-  
րեսէն թշուառացած Պօլսոյ Հայ-Բողոքական  
փոքրիկ խումբին նկատմամբ մէկ քանիկա-  
րեւոր հարցումներ պարունակող դիմագու-  
թիւն մը գրեւ էլ, որ ձեր ազգօգուտ լրագ-  
րոյն 130 րդ թիւով հրատարակուեցաւ :

Այս անգամ Աւետարների պատուելի խմբ-  
ագիր՝ իր 244 թիւով սոյն դիմագութեանս  
գէմ չընեմ պատասխան, այլ մի փախուս-  
կան կարկտան գրած, մրած եւ մրտած  
լինելուն համար՝ կը պարտաւորեմ նորա պա-  
տասխանել կեղծած իմ երեք կէտեր հօս  
համաօտելով ընթերցողաց ուշադրութեան  
յանձնել, որպէս զի տեսնեն թէ պատ. խմբ-  
ագիր ինչ տեսակ ճիգվիթութեամբ ճիգվի-  
թութենէ փախչելու տըներէ :

Ահա իմ առաջարկած երեք կէտ :

1. « Պատ. խմբագիր՝ Մանգուլմէ եւ Մա-  
սիսի դէմ պատասխանած առեն արդեօք  
ճիգվիթի նման դիտմամբ չէ նշանակած  
նոյն լրագրաց թիւեր » :

2. « Քրիստոս քարոզեցէք ըսաւ, բայց  
ըսաւ ալ որ չընդունած տեղ բռնի մտնեն :  
խռովութիւն հանեն » : եւայլն :

3. « Ինչէ պատճառն՝ որ Պօլսոյ Հայ Բո-  
ղոքականաց մեծ մաս 40-45 տարիէ հետէս  
նիւթապէս եւ բարոյապէս թշուառ ու ցա-  
ւալի կացութեան մէջ կը հեծէ » :

Ասոնցմէ զատ ուրիշ մի քանի կարեւոր  
հարցումներ ալ թէ եւ առաջարկած էի,  
բայց պատ. խմբագիր նոցա վրայ սեւ քօղ  
մը ձգած անցած է :

Առաջին կէտի դէմ պատ. խմբագիր տը-  
ռած պատասխանն մի օրինակաւ բացատ-  
րեմ. « Որ մի վարժապետ կրտէ « Իւր աշա-  
կերտի, ծօ՞ թորոս, ինչո՞ւ ծառէն նուռ  
փրցուցիր » : Աշակերտն փոխանակ ինքզինք  
արդարացունելու, կամ ուղղակի նոյն հարց-  
ման պատասխանելու, կրտէ, « Վարժապետ  
եղբայր Սարգիսն ալ փրցուց », — « Ե՞ս՝ անի-  
րաւ, ես քեզի կը հարցունեմ կոր » . . .

Ահա ճիշդ ասոր նման պատ. խմբագիր  
իր դատ պաշտպանելու տեղ, կրտէ, « Ման-  
գուլմէ ալ Աւետարների դէմ գրած առեն՝ ա-  
նոր թիւ չէր նշանակած, արդեօք նամակը  
գրողն անիլա՞ ալ մեր հետը ճիգվիթ կրօ-  
նականներուն դասին մէջ կը գնէ » :

Ինչ յարաբերութիւն եւ կախում Ման-  
գուլմէի եւ իմ մէջ :

Իմ գրութիւն, իմ գիտակցութիւն եւ իմ  
գլուխ Մանգուլմէի չէ :

Բայց եւ այնպէս պէտք է նաեւ գիտնայ  
պատ. խմբագիր որ Մանգուլմէ Աւետարների  
դէմ գրած առեն նորին ամբողջ յօդուած  
Մանգուլմէի մէջ օրինակած լինելուն համար,  
Աւետարների թիւն դնել կամ չդնել մի եւ  
նոյն բան էր. որովհետեւ ընթերցողք եր-  
կուքն ալ մի եւ նոյն տեղ կարդալու կա-  
րող լինելէն վերջ հարկ չմնար ուր գրուած  
լինելը փնտռել :

Պատ. խմբագիր՝ արդեօք նորէն պիտի  
համարձակի՞ իր աս բռնած ճիգվիթական եւ  
խաբէական ընթացքն ուրանալ, յորում ճիգ-  
վիթութենէ 'ի ճիգվիթութիւն գլորիլն յայտ-  
նի կը տեսնուի :

Երկրորդ կէտի դէմ պատ. խմբագիր՝  
կրտէ որ, « Քրիստոս ալ զինքը չընդունող-  
ներուն գալով՝ « խռովութեան մեծամեծ ա-  
ռիթներ տուա » :

Մեծ դարմանք չէ. քանզի առաջին տն-  
գամ չէ որ, աւետարանի քարոզիչ ենք ը-  
նողներն Քրիստոսի խօսքն ըստ հաճոյց  
մեկնելով նորա վրայ յանցանք բեռցունել  
տընին. « խռովութեան մեծամեծ առիթ-  
ներ տուա է եղեր Քրիստոս. « զինքը չըն-  
դունողներուն » այն Քրիստոս, որ իր աշա-  
կերտաց ըսած է թէ, ձեզ չընդունած ա-  
ռեններն՝ ոտքերնուդ փռելն թոթվելով դուրս  
ելէք. Մատթ. Ժ. 14. այն Քրիստոս, որ  
« մի կալ հակառակ չարին » ըսաւ, այն քը-  
րիստոս, որ եթէ « մէկ երեսիդ զարնեն,  
միւսը դարձուր » ըսաւ, այն Քրիստոս, որ  
խաղաղութեան ճշմարիտ պատկերն էր. այն  
Քրիստոս, որ երբ իմացաւ թէ զինքը մեռ-  
ցունել կը խորհիլն, կամացուկ մը խօյս տուաւ  
Մատթ. Ժ. 15. Առաքեալք ալ նոյնը ը-  
րին. Գործ Ժգ, 54. Բայց ալ ո՞ւր հեռու  
երթամ :

Քրիստոս ըսեր է որ, « եկայ մարդը իր  
հօրմէն զատելու, եւ աղջիկը իր մօրմէն ու  
հարսը իր կեսուրէն » :

Ինչո՞ւ պատ. խմբագիր՝ աս վերոյիշեալ  
կիայութիւն յառաջ բերած է . . .

Վասն զի կուզէ իր սխալ գաղափար,  
եւ առում, եւ առաւել եւս միսիօնարաց այն  
խռովառիթ ընթացք պաշտպանել, որ շատ  
անգամ իրենց դրածախի եւ շրջիկ քարոզ-  
չաց կը պատուիրեն կծու խօսքերով հասա-  
րակութիւնն խռովութեան գողտել . . . որ-  
պէս զի ըստ նոցա գաղափարի Աստուած  
փառաւորի՞. դուն ըսէ նոցա Պօլսոյ Պա-  
րարի :

Աքանչիլի տրամաբանութիւն :

Եթէ խորամանկութեամբ եւ խարդա-  
խութեամբ թաղի մը մէջ խռովութիւն յա-  
րուցանող անձ մը՝ Ոստիկանութեան առեա-  
նի մէջ վերոյիշեալ վկայութիւնն յառաջ բե-  
րելով կրնայ արդարանալ նէ, պորտաբոյծ  
եւ բաղաձայնիչ միսիօնար մ'ալ Քրիստոս  
սի նոյն խօսքով կրնայ արդարանալ . . .

Աւետարանի քարոզութիւնն առիթ ընե-  
լով՝ Ամերիկացի խեղճերու ստակով Տաճկաս-  
տանի հարուստ զեղիութեանց մէջ ընկզմի՞  
հէ՞ . . . շատ լաւ, բայց այդ լապտեր ժամ  
11/2ին կը մարի . . .

Մնացեալը գաւ ահա՞ :

— Իշխմտիկիմիպէ կէօրէ, հէր շէյտէ  
կէրի գալմագլըլը պիւլիւք պիր թագսիւ-  
րաթ սայմագտա օլմաեղպ, Ֆադաթ հէր  
միլէթտէնզիեաաէ չօք վէ տէրին տիւ-  
շիւնմէք խասսէսիյէ էօյլունմէքաէ օլան  
բաթրիգիսանէմիլ թարաֆընտան բրէնս  
Շարլըհազրէթէրինէ թէպրիքէ կիտիլմէսի  
տիւշիւնիւլմէքաէ իմիշ, լաքին գարար վէ-  
րիլէրէք իճրա իտիլիպ իտիլմէտիկինի հէ-  
նուգ իշիտէմէմիշիկ տիր :

ՄԱՆՁՈՒՄԵՅԵ ՄԱՆՍՈՒՍ ԹԵԼԵԿՐԱՖ

Փարիս, 27 հոկ. Խաչաւորն սաաթ 4  
վէ 50 տագըգասընտա :

Էսհամր ումուսիյէնէ :

Փարիս, աչըլտը 50-ր, վէ գաբանտը  
50-ր :

Լօնտրա, աչըլտը 297-8, վէ գաբանտը  
291-1 :

Նիւ-Եօրք, 26 հոկ.

Բամուգ 59 :

Գանատատան ալընան խապէրէ կէօրէ  
Թօրօնթօ հիւքիլմէթի թարաֆընտան ֆէնի-  
անլարըն Լինք գօլօնէլլէրինին ասըլմասընս  
իլան օլունմուշ տուր :

Վիէննատան 27 հոկտ. ալընան խապէրէ  
կէօրէ, էհալինին, Վէնէտիք հազգընտա  
գուրաաը իճրա օլունտուգտա, 656,679 իս-  
թէյէն, վէ 68 իսթէմէյէն պուլունտուգու-  
անլաչըլմըշ արը :

Ֆրանգֆորթտան 27 հոկտ. ալընան խա-  
պէրէ կէօրէ, Ավսթրիա իմբէրաթօրու Սագ-  
սօնեա խարիճիյէ վէքիլինի խարիճիյէ վէ-  
քիլի թայեին իյլէմիշ տիր :

ՄԱՆՈՂ ՂԱԶԷԹԱ  
ԿԱՐԱՊԵՏ Թ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ԼԷՎԱՆՔ ՀԵՐԱԼՏԸՆ ԹԱՊԵԱՆԵՍԻՆԵԵ  
ՊԵՏ-ՕՂԼԻՏԱ ՏՕՂԼԻՏ ԵՕԼՏԱ, ՅՕԹՕԿԱՐԱ ՍԳՏՈՒԼԷ  
ՊԻՏԵՐԼԷՐ ԳԱՐԸՍՈՒՄԱ ՆԻՏԵՐՕ 467 :